

Guillermo DEL TORO

Cornelia FUNKE

LABIRINTUL LUI PAN

(fragment)

1. PĂDUREA ȘI ZÂNA

A fost odată în nordul Spaniei o pădure atât de bătrână că putea să spună povești de demult, uitate de oameni. Copacii ancorați adânc în pământul acoperit de mușchi înfășurau cu rădăcinile oasele morților, în timp ce crengile lor se înălțau spre stele.

Atât de multe lucruri pierdute, murmurau frunzele în timp ce trei mașini negre veneau pe drumul neasfaltat care străbătea ferigile și mușchiul.

Dar toate lucrurile pierdute pot fi găsite iar, șoptiră copacii.

Era anul 1944 și fata din una din mașini, care stătea lângă mama ei însărcinată, nu înțelegea ce șoptesc copacii. O chema Ofelia și cunoștea foarte bine durerea de a pierde pe cineva, chiar dacă avea doar 13 ani. Tatăl ei murise cu doar un an în urmă și Ofeliei îi era atât de groaznic de dor de el că uneori avea impresia că inima îi e ca o cutie goală în care nu se află nimic în afara ecoului durerii ei. Se întreba adesea dacă mama ei simte la fel, dar nu găsea răspunsul pe fața ei palidă.

– Albă ca zăpada, roșie ca sângele, neagră ca cărbunele, obișnuia să spună tatăl Ofeliei atunci când o privea pe mama ei, cu o voce catifelată și tandră. Semeni atât de mult cu ea, Ofelia.

Pierdut.

Merseseră ore întregi, tot mai departe de tot ce știa Ofelia, tot mai adânc în această pădure fără sfârșit, ca să se întâlnească cu bărbatul pe care mama ei îl alesese drept nou tată al Ofeliei. Ofelia îi spunea Lupul, și nu voia să se gândească la el. Dar până și copacii păreau să-i șoptească numele.

Singurul lucru de acasă pe care Ofelia reușise să-l ia cu ea erau unele din cărțile ei. Strânse tare degetele în jurul celei din poală, mângâindu-i coperta. Când deschise cartea,

paginile albe păreau atât de strălucitoare pe fondul umbrelor care umpleau pădurea, iar cuvintele ofereau adăpost și confort. Literele erau ca niște urme de pași în zăpadă, un peisaj alb larg și neatins de durere, nevătămat de amintiri prea întunecate pentru a le păstra, prea dulci pentru a renunța la ele.

– De ce ai adus toate cărțile astea, Ofelia? O să stăm la țară!

Drumul cu mașina făcuse ca fața mamei ei să fie și mai palidă. Drumul cu mașina și copilul pe care îl purta. Luă cartea din mâinile Ofeliei și toate cuvintele reconfortante amuțiră.

– Ești prea mare pentru basme, Ofelia! Trebuie să începi să privești lumea!

Vocea mamei ei era ca un clopot spart. Ofelia nu își amintea ca ea să fi vorbit așa atunci când tatăl ei era încă în viață.

– Ah, o să întârziem! oftă mama ei, ducându-și batista la buze. Lui nu o să-i placă asta.

Lui...

Mama ei gemu, iar Ofelia se aplecă în față și prinse umărul șoferului.

– Oprește! strigă ea. Oprește mașina. Nu vezi? Mamei mele îi e rău.

Șoferul opri motorul, mormăind. Lupi – asta erau acești soldați care le însoțeau. Lupi care mănâncă oameni. Mama ei spusese că basmele nu aveau nimic de-a face cu lumea, dar Ofelia știa că nu e așa. Basmele o învățaseră totul despre lume.

Se dădu jos din mașină, în timp ce mama ei se împleticea spre marginea drumului și voma în ferigi. Între copaci, ferigile erau foarte dese, ca un ocean de frunze moi, din care trunchiurile cu scoarță gri răsăreau ca niște făpturi care vor să iasă din lumea scufundată dedesubt.

Celelalte două mașini opriseră și ele, iar pădurea roia de uniforme gri. Copacilor nu le plăcea de ele. Ofelia simțea asta. Serrano, comandantul, veni să vadă cum se simte mama ei. Era un bărbat înalt și mătăhălos, care vorbea prea

Cotele Apelor - Insula V

tare și își purta uniforma ca pe un costum de teatru. Mama ei îi ceru niște apă, cu vocea ei de clopot spart, și Ofelia se duse puțin mai încolo pe drumul neasfaltat.

Apă, șoptiră copacii. Pământ. Soare.

Frunzele ferigilor atingeau rochia Ofeliei ca niște degete verzi, iar ea lăsă privirea în jos atunci când călcă pe o piatră. Era gri, ca uniformele soldaților, și așezată în mijlocul drumului, ca și cum cineva ar fi pierdut-o acolo. Undeva în spate, mama ei vomă iar. De ce femeilor care aduc copii pe lume le vine să vomite?

Ofelia se aplecă și își strânse degetele în jurul pietrei. Timpul o acoperise cu mușchi, dar când ea dădu mușchiul la o parte, văzu că piatra e plată și netedă și că cineva sculptase pe ea un ochi.

Un ochi de om

Ofelia privi în jur.

Nu văzu altceva decât trei coloane de piatră roasă, aproape invizibile printre ferigile înalte. Piatra gri din care erau cioplite era acoperită de modele concentrice stranii, iar pe coloana centrală era o față de piatră erodată și străveche, care privea spre pădure. Ofelia nu fu în stare să reziste. Ieși de pe drum și se duse spre ea, chiar dacă pantofii i se udară de rouă după doar câțiva pași, iar de rochie i se agățau scaieți.

Feței îi lipsea un ochi. Ca un puzzle căruia îi lipsește o piesă și care așteaptă să fie soluționat.

Ofelia se apropie și mai mult, cu piatra cu ochi în mână.

Sub nasul cioplit cu linii drepte pe suprafața gri, o gură căscată lăsa să se vadă niște dinți îmbătrâniți. Ofelia se dădu în spate, împleticindu-se, atunci când între ei un corp cu aripi subțire ca o crenguță se foi și își întinse tentaculele

lungi și tremurătoare spre ea. Din gură ieșiră niște picioare lungi de insectă și făptura, mai mare decât mâna Ofeliei, urcă în grabă coloana. Când ajunse în vârf își ridică picioarele subțiri din față și începu să gesticuleze spre Ofelia, făcând-o să zâmbească. Părea să fi trecut atât de mult timp de când zâmbise ultima oară. Buzele ei nu mai erau obișnuite.

– Cine ești? șopti ea.

Făptura își legănă iar picioarele din față și scoase câteva sunete clinchetite melodice. Poate că era un greier. Oare așa arătau greierii? Sau era o libelulă? Ofelia nu știa sigur. Crescuse la oraș, între ziduri construite din pietre care nu aveau nici ochi, nici fețe. Și nici guri căscate.

– Ofelia!

Făptura își întinse aripile. Ofelia o urmări din ochi cum se îndepărtează în zbor. Mama ei era la doar câțiva pași distanță, pe drum, cu Comandantul Serrano lângă ea.

– Uită-te la pantofii tăi! o mustă mama ei, cu un ton de resemnare blândă pe care acum vocea ei îl avea atât de des.

Ofelia privi în jos. Pantofii uzi erau plini de noroi, dar ea continua să-și simtă buzele zâmbind.

– Cred că am văzut o Zână! spuse ea.

Da. Asta era făptura. Ofelia era sigură.

Dar mama ei n-o asculta. Numele ei era Carmen Cardoso, avea 32 de ani și era deja văduvă. Nu-și mai amintea cum e să privești un lucru fără să îl disprețuiești sau să te temi de el. Nu vedea altceva decât o lume care luase ceea ce iubea ea, îl măcinase în dinți și îl transformase în praf. Așa că, deoarece Carmen Cardoso își iubea fiica, o iubea atât de mult, se căsătorise iar. Lumea aceasta era condusă de băr-

bați – copilul ei încă nu înțelegea asta – și doar un bărbat avea să fie în stare să le ofere siguranță. Mama Ofeliei nu știa, dar și ea credea într-un basm. Carmen Cardoso credea în cel mai periculos basm dintre toate: cel despre prințul care avea s-o salveze.

Făptura înaripată care o așteptase pe Ofelia în gura căscată a coloanei știa toate acestea. Știa multe lucruri, dar nu era o Zână – cel puțin nu în sensul în care ne place nouă să ne gândim la ele. Doar stăpânul ei îi cunoștea adevăratul nume, căci în Regatul Magic a cunoaște un nume înseamnă să posezi ființa care îl poartă.

își desfăcu aripile de insectă, își îndoi cele șase picioare subțiri și urmă caravana.

2. TOATE FORMELE PE CARE LE IA RĂUL

Rareori răul ia formă imediat. De multe ori, la început e doar o șoaptă. O privire. O trădare. Dar apoi crește și, încă invizibil și neobservat, prinde rădăcini. Doar basmele dau răului o formă reală. Lupii mari și răi, regii malefici, demonii și diavolii...

Cotele Apelor - Insula VIII

De pe creanga unui brad, făptura le privi pe Ofelia și mama ei cum se întorc la mașină și își continuă călătoria. O așteptase o lungă vreme pe această fată: pe ea, care pierduse atât de mult și care trebuia să mai piardă și mai mult ca să găsească ceea ce îi aparținea de drept. Nu avea să fie ușor să o ajute, dar asta era însărcinarea pe care i-o dăduse stăpânul ei, care nu privea cu ochi buni nerespectarea ordinilor lui. O, nu, chiar deloc.

Mașinile intrară tot mai adânc în pădure, cu fata, mama și copilul nenăscut. Iar făptura pe care Ofelia o numise Zână

Ofelia știa că bărbatul pe care în curând trebuia să-l numească „Tată” e rău. În ochii lui întunecați se cuibăreau zâmbetul ciclopului Ojancanu și cruzimea monștrilor Cuegle și Nuberu, făpturi pe care ea le întâlnise în cărțile de basme. Dar mama ei nu îi vedea adevărata formă. Oamenii devin adesea orbi când îmbătrânesc și poate Carmen Cardoso nu observa zâmbetul de lup al lui Capitán Vidal pentru că acesta era arătos și întotdeauna îmbrăcat impecabil cu uniforma lui de gală, cizme și mănuși. Poate că, deoarece își dorea cu atâta ardoare protecție, mama ei confunda cruzimea lui cu puterea și brutalitatea lui cu forța.

Capitán Vidal se uită la ceasul lui de buzunar. Geamul de sticlă avea o crăpătură, dar limbile de sub el continuau să arate ora și indicau întârzierea caravanei.

– Cincisprezece minute, murmură Vidal, care, ca orice monstru – ca și Moartea – era întotdeauna punctual.

Da, întârziaseră, exact cum se temuse Carmen, atunci când ajunseră în sfârșit la vechea moară pe care Vidal o alesese drept cartier general. Vidal detesta pădurea. Detesta tot ceea ce nu păstra ordinea convenită, iar copacii erau mult prea dispuși să ascundă oamenii pe care venise el să-i vâneze. Aceștia luptau împotriva acelei întunecimi pe care

cu copilul lui. Se supuse chiar și atunci când el îi spuse să stea într-un scaun cu rotile, ca o păpușă stricată. Ofelia privea de pe bancheta din spate a mașinii, disprețuind perspectiva de a-i oferi Lupului mâna, așa cum îi spusese mama ei să facă. Dar în cele din urmă se dădu jos, ca să n-o lase pe mama ei singură cu el, strângându-și cărțile la piept ca și cum ar fi fost un scut făcut din hârtie și cuvinte.

– Ofelia.

Lupul îi strivi numele între buzele lui subțiri, transformându-l în ceva la fel de frânt precum mama ei, și privi lung mâna stângă întinsă de Ofelia.

Vidal o servea și o admira, iar el venise în vechea pădure ca să-i înfrângă. O, da, noului tată al Ofeliei îi plăcea enorm să le rupă oasele tuturor celor pe care îi considera slabi, să le verse sângele și să dea o nouă ordine lumii lor haotice și mizerabile.

Întâmpină caravana zâmbind.

Dar Ofelia văzu disprețul din ochii lui atunci când el le ură bun venit în curtea prăfoasă în care, pe vremuri, țăranii din satele din jur își aduseseră grânele la moară. Dar mama ei îi zâmbi Lupului și îi îngădui să îi atingă burta umflată

– Cealaltă mână, Ofelia, spuse el încet. Nu uita.

Lupul purta mănuși negre de piele care scârțâiră atunci când el prinse mâna Ofeliei într-o strânsoare la fel de aprigă precum capcana unui braconier. Apoi se întoarse cu spatele la ea, ca și cum o uitase deja.

– Mercedes! strigă el după o femeie care îi ajuta pe soldați să descarce mașinile. Adu-le bagajul!

Mercedes era slabă și palidă. Avea păr negru ca pana corbului și ochi întunecați și lichizi. Ofelia se gândi că arată ca o prințesă care se preface că e fiica unui țăran. Sau poate o

vrăjitoare, chiar dacă Ofelia nu era sigură de care fel, bună sau rea.

Mercedes și soldații cărară valizele mamei ei în clădirea morii. Ofelia se gândi că aceasta pare pierdută și tristă, ca și cum i-ar fi fost dor să fie iar o moară care macină grâne proaspete. Acum era plină de soldați care roiau precum lăcustele în jurul pereților ei de piatră tocită. Corturile și camioanele lor erau pretutindeni, umplând curtea largă înconjurată de grajduri, un hambar și moara însăși.

Uniforme gri, o casă tristă și veche și o pădure plină de umbre... Ofelia tânjea atât de tare să se ducă acasă că abia putea să respire. Dar fără tatăl ei nu exista casă. Simți cum în ochi îi izvorăsc lacrimi, când dintr-o dată observă printre teancurile de saci aflate la un metru distanță o pereche de aripi care prindeau lumina soarelui ca și cum ar fi fost făcute din sticlă subțire ca hârtia.

Era Zâna.

Ofelia își uită tristețea și alergă după Zâna care o luă în linie dreaptă spre copacii din spatele morii. Mica făptură era atât de rapidă că, în timp ce fugea după ea, Ofelia se împiedică imediat de propriile ei picioare și își scăpă toate cărțile. Dar când le luă de jos și le șterse copertele de murdărie, văzu că Zâna o așteaptă, agățată de scoarța unui copac din apropiere.

Așa era. O, da. Trebuia să se asigure că fata o urmează. Dar stai puțin. Nu! Fata se oprise iar.

Ofelia privea lung o arcadă imensă care apăruse printre copaci, între două ziduri străvechi. De pe arcadă, un cap încornorat privea cu ochi goi și gura deschisă, ca și cum ar fi vrut să înghită lumea. Privirea acelor ochi părea să facă totul să dispară: moara, soldații, Lupul, până și pe mama Ofeliei. *Haide!* păreau să spună zidurile. Ofelia văzu sub cap niște litere gravate șterse, dar nu știa ce înseamnă.

In consiliis nostris fatum nostrum est, spuneau cuvintele. „Soarta noastră depinde de alegerile noastre.”

Zâna dispăruse, iar când Ofelia păși pe sub arcadă, aceasta aruncă o umbră rece pe pielea ei. *Întoarce-te!* o avertiză ceva dinăuntru ei. Dar ea nu se opri. Uneori e bine să ascuți, alteori nu. Oricum, Ofelia nu era sigură că ar putea să aleagă. Picioarele ei mergeau de unele singure. Coridorul care se deschidea în spatele arcadei se îngustă după doar câțiva pași, până când Ofelia putu să atingă zidurile de ambele părți prin simpla întindere a brațelor. Își târî mâinile peste pietrele tocite, în timp ce mergea mai departe. În ciuda arșiței zilei, pietrele erau foarte reci. Încă câțiva pași și ajunse într-un colț. În fața ei se deschidea un alt coridor, care ducea la stânga și apoi la dreapta, spre alt colț.

– E un labirint.

Ofelia se întoarse.

În spatele ei era Mercedes. Șalul de pe umerii ei arăta

ca și cum ar fi fost țesut din frunze lănoase. Dacă era vrăjitoare, Mercedes era una frumoasă, nu bătrână și scofălcită, cum arătau cele mai multe vrăjitoare din cărțile Ofeliei. Dar ea știa din povești că, de multe ori, vrăjitoarele nu își poartă adevărata lor față.

– E doar un morman de pietre vechi, spuse Mercedes. Foarte vechi. Mai vechi decât moara. Zidurile astea sunt aici dintotdeauna – cu mult înainte să se construiască moara. N-ar trebui să vii aici. Ai putea să te rătăcești. S-a mai întâmplat. O să-ți spun povestea cândva, dacă vrei s-o auzi.

– Mercedes! ordonă din spatele morii o voce aspră de soldat. *Capitán* are nevoie de tine!

– Vin! strigă Mercedes.

Îi zâmbi Ofeliei cu un zâmbet care ascundea secrete, dar Ofeliei îi plăcea de ea. Îi plăcea de ea foarte mult.

– Ai auzit. Tatăl tău are nevoie de mine.

Mercedes o luă înapoi spre arcadă.

– Nu e tatăl meu! strigă Ofelia în urma ei. *Nu e!*

Mercedes încetini.

Ofelia alergă spre ea și trecură amândouă pe sub arcadă, lăsând în urma lor pietrele reci și fața încornorată cu ochi goi.

– Tatăl meu a fost croitor, spuse Ofelia. A fost ucis în război.

Lacrimile apărură iar. Apăreau întotdeauna atunci când Ofelia vorbea despre el. Nu se putea abține.

– El mi-a făcut rochia, și bluza pe care o poartă mama. Făcea cele mai minunate haine. Mai minunate decât hainele pe care le poartă prințesele din cărțile mele! *Capitán Vidal nu e tatăl meu.*

– Ai explicat asta foarte clar, spuse Mercedes blând, luând-o pe după umeri. Dar acum vino. O să te duc la mama ta. Sunt sigură că te caută deja.

Brațul ei părea cald. Și puternic.

– Nu-i așa că mama mea e frumoasă? întrebă Ofelia. Copilul o face să-i fie rău. Tu ai un frate?

– Da, răspuse Mercedes. O să vezi că o să-l iubești pe fratele tău mai mic. Foarte mult. Nu o să ai încotro.

Mercedes zâmbi iar. În ochii ei era tristețe. Ofelia o văzu. Mercedes părea să știe și ea cum e să pierzi ceva.

Zâna le privi de pe arcada de piatră cum se întorc la moară: femeia și fata, primăvara și vara, una lângă alta.

Fata avea să se întoarcă.

Zâna avea să se asigure de asta.

Foarte curând.

Imediat ce stăpânul ei avea să vrea asta.

(Fragment din Labirintul lui Pan, de Guillermo del Toro și Cornelia Funke, în curs de apariție la Editura Arthur; traducere de Ciprian Șiulea.)

Fereastră Sugag